

Çocuk, istemediği kitabı okumak zorunda mı?

Harry Potter'la Şu Çılgın Türkler'i aynı yaş grubu okudu

Anne babaların en büyük şikayetlerinden biri çocuklarının kitap okuma konusunda isteksiz olmaları. Çoğu ebeveyn bu durumun nedeni olarak bilgisayar oyunlarını ya da televizyonu gösteriyor. Ama çocuk-gençlik kitapları yazan ve yayımlayan Mine Soysal, asıl sorumlunun bizzat anne babalar olduğu görüşünde

Harry Potter'ın 8-80 arasında değişen bir okur kitlesi var. *Yüzüklerin Efendisi* ise özellikle 13-20 yaş arası lise - üniversite gençliğine oturdu. *Harry Potter* okuyucusu aynı zamanda Turgut Özakman okuyucusu oldu, *Şu Çılgın Türkler'i* de aynı kesim okuyor. Bazı dördüncü, beşinci sınıf öğrencileri hırstan neredeyse

gözyaşları içinde kalarak 'Ben okumak istiyorum ama çocuk kitapları okumak istemiyorum. *Şu Çılgın Türkler'i* okumak istiyorum ama okuyamıyorum çünkü anlamıyorum bazı şeyleri, kalın kitap' falan diyorlar. Bir kere popüler... İkincisi Kurtuluş Savaşı süreci eskisi gibi konuşulmuyor. Devrim, savaş, ülkenin yeniden yapılanması süreci, aslında aileleri etkileyen bir tarafı var ve çocuk da merak ediyor bu konuları. **Brakın çocuk edebiyatını, biz kendi kendimize bile anlatamadık bu süreçleri. Yani Harry Potter okuyanların büyük bir bölümü de okumayı başardı o kitabı.**

Çizgi roman çocuğun elinden tutar

ÇOCUĞUN hayatı öğrenirken ciddi yol arkadaşlarına ihtiyacı var. Aile, öğretmen yol arkadaşı değildir; bunlar temeli belirler. Çocuk bir gün hayatta kendi başına yol almak zorunda. Tek başına kaldığında sadece bildikleriyle yaşayabilecek. Edebiyat insanın hayatında nadir yol arkadaşlarından biri olabiliyor. Kendini yalnız hissetmemenin, o yaşadığının başkaları tarafından da yaşandığını anlatıyor. Ben aynı zamanda iyi bir çizgi roman okuruyum. Evimizde birçok çizgi roman kitabı vardır. *Tenten, Kaptan Swing, Teks...* Çocuğun elinden tutar çizgi romanlar.

AYŞE DÜZKAN

aduzkan@stargazete.com

Mine Soysal, "Cem Yılmaz'ın hayatımıza komikleştirerek soktuğu o cümle haklı" diyor, "Eğitim şart! Ama nereden ve nasıl bir dille başlayacağız? Bunun dili ve yolu edebiyatla olacak. Ama yayıncılık en kolay işlerden görünüyor. Mesela bir manav ertesi gün yayıncılık yapabiliyor. Girişimci ruhlu bir milletiz." Bu anlayışla 1996 yılında çocuk ve gençlik kitapları yayımlayan Günışığı Kitaplığı'nı kurmuş, o günden bugüne 160 kitap yayımlamış. Onunla çocuk ve gençlik kitaplarını konuşmaya eğitimle başladık.

"Eğitim sadece okulda sağlanmaz. Okul eğitimiyle esas olarak standart bilgi verir ki çoğu yerde öğretmen yetersizliği gibi sebeplerle bu standardı da takip edemiyorlar. Edebiyatla tanışmak çocuğun ve gencin hayatını topyekun değiştirebiliyor" diyor Soysal.

OYUN, PROFESYONEL İHTİYACI

"Peki bilgisayarların çocukların hayatına bu kadar girdiği bir dönemde onların edebiyatla tanışması nasıl olacak" diye soracak oluyorum. Beklemediğim bir cevap veriyor: "Bilgisayarı bugünkü çocukların doğal bir parçası olarak görüyorum; benim de, sizin de doğal bir parçamız. Bilgisayarla sağlanan, bilgiye sonsuz erişim gibi unsurların okumayı daha ihtiyaç haline getiren, olumlu bir etkisi olduğunu düşünüyorum. Biz nasıl bilgisayarı profesyonel

ihtiyaçlarımız için kullanıyorsa çocuk da öyle yapıyor. Çünkü oyun da onun profesyonel ihtiyacı. Zaten edebiyat da bunları reddetmiyor ama büyüklerin kafasının değişmesi gerekiyor artık. Bu da çocukların hakları konusundaki bilincin değişmesiyle ilgili. Okumak da çocukların hakkı. Ama istemediği kitabı da okumama hakkı

olduğunu görmek gerek. Çocuklar kendi gerçeklikleri içinde bazen bilgisayarın başında oluyor, bazen arkadaşlarıyla zaman geçiriyor, bazen de eli kitaba gidiyor, bazen de ders çalışıyor. Ben ne yapıyorum? Bazen çalışıyorum, bazen kitap okuyorum, bazen arkadaşlarımla sohbet ediyorum. Yani aslında onlar da bizim gibi yaşıyor. Ama yetişkinlerin kafasında böyle bir şablon var, çocuk bazen donacak ve onun istediği gibi kitap okuyacak. Çocuk tabii gayet akıllı bir şekilde buna kanının son damlasına kadar karşı çıkıyor."

KLASİKLERİ DAYATMAYIN

Kitap okunan, kütüphane olan evlerde çocuğun kitabın doğallığına alıştığını söyleyen Mine Soysal "Son beş yıldır okullar müfredat gereği kitap öneriyorlar. Yanılmıyorsam dört yıl oldu. Bu 100 temel eser listesi yayınlandı ve bir kıyamet koptu. Bu liste ölmüş yazarlardan oluşturuldu. Ölmüş yazarlar demek doğal olarak Cumhuriyet'in ilk elli yılında ürünlerini vermiş, Tanzimat dönemini de kapsayan bir dönemi yaratan imzalar demek. Bugün edebiyat tarihçilerimizin, eleştirmenlerimizin birinci derecede ilgilendiği bir grup. Biz bu grubu çocuklarımıza okutmaya çalışıyoruz. Çok değerli ama dördüncü, beşinci sınıf öğrencileri ile buluşmak zorunda olmayan yazarlar. Yetişkin hayatında merak edip hepsini okusun. Aynı şeyi klasiklerde yaşıyoruz. Şimdi bir klasikler tufanı içinde çocuklar. İşin kötü tarafı entelektüel kesim, çocuklarının klasikleri mutlaka okumak zorunda olduğunu düşünüyor. Bu komik inadi kırmak çok zor" diyor.

Soysal, çocuklar ve gençler için yazılmış eserlerin önemine dikkat çekerek şunları söylüyor: "Birçok iyi okulda Vasconcelas'ın *Şeker Portakal*'ni okutuyorlar dördüncü sınıflara ve o çocuklar dümdüz dağılıyor. Ben üniversitede okudum, aklımı kaçıyordum ağlamaktan. Kahramanı çocuk olduğu için onun bir çocuk kitabı olabileceğine inanıyorlar. O kitabı beşinci sınıfta az hasarla okuyabilecek çocuk yok mu, var tabii. Ama bütün çocuklar böyle değil."

